

บทคัดย่อ

โครงการวิจัยเรื่อง “แรงงานสัมพันธ์ที่ส่งเสริมคุณภาพ เสถียรภาพ

และความยั่งยืนในการพัฒนาประเทศ:

การเสริมสร้างแรงงานสัมพันธ์ในภาครัฐของประเทศไทยตามมาตรฐานแรงงานสัมพันธ์สากล”

ผู้วิจัย:

โชคชัย สุทธาเวศ

โกวิท บวรพธานินทร์

งานวิจัยชิ้นนี้มีเป้าหมายหลักในการแสวงหาระบบแรงงานสัมพันธ์ไทยในกิจการภาครัฐ ซึ่งครอบคลุมถึงหน่วยงานราชการ องค์กรมหาชน มหาวิทยาลัยของรัฐ และหน่วยงานอื่นๆของรัฐ (ยกเว้นรัฐวิสาหกิจที่มีระบบแรงงานสัมพันธ์อยู่แล้ว) ในอนาคต

การวิจัยดำเนินการโดยวิธีการเชิงคุณภาพเป็นหลัก ด้วยการค้นหาข้อมูลจากเอกสารและการสัมภาษณ์บุคคล และเสริมด้วยวิธีการเชิงปริมาณด้วยการแจกแบบสอบถาม การศึกษาเอกสารเน้นมาตรฐานแรงงานสากลขององค์การแรงงานระหว่างประเทศ แบบแผนการปฏิบัติในต่างประเทศ [คือ สหรัฐอเมริกา (จากทวีปอเมริกา) อังกฤษ (จากทวีปยุโรป) ญี่ปุ่น (จากทวีปเอเชีย) และฟิลิปปินส์ (จากประชาคมอาเซียน)] ส่วนการสัมภาษณ์บุคคล เน้นเจ้าหน้าที่รัฐที่เป็นข้าราชการและอดีตข้าราชการ พนักงานราชการ ลูกจ้างประจำ และลูกจ้างชั่วคราว รวมทั้งผู้ทรงคุณวุฒิด้านแรงงานสัมพันธ์ ส่วนการแจกแบบสอบถาม ดำเนินการกับผู้อำนวยความสะดวกงานด้านงานบุคคลของกระทรวงต่างๆ

ผลการวิจัย

1. มาตรฐานแรงงานสากลด้านแรงงานสัมพันธ์ขององค์การแรงงานระหว่างประเทศมีมากกว่า 10 ฉบับ เกี่ยวข้องกับเสรีภาพในการสมาคม การเจรจาต่อรองร่วม การมีผู้แทนของแรงงานในการทำหน้าที่เป็นตัวแทนของแรงงาน การร้องทุกข์ การสื่อสาร และอื่นๆ
2. แบบแผนแรงงานสัมพันธ์ในประเทศทั้งสี่ที่ศึกษามีลักษณะให้สิทธิแรงงานภาครัฐเช่นเดียวกับภาคเอกชน แต่ก็คำนึงถึงผลกระทบจากกิจกรรมทางแรงงานสัมพันธ์ที่อาจกระทบต่อการบริหารงานของรัฐบาลและบริการสาธารณะที่ประชาชนจะได้รับ ในประเทศเหล่านี้ เจ้าหน้าที่รัฐสามารถจัดตั้งสหภาพแรงงานได้ โดยอาจจดทะเบียนกับหน่วยงานรัฐหรือไม่ก็ได้ สามารถมีการเจรจาต่อรองร่วมกับฝ่ายบริหาร รวมทั้ง การนัดหยุดงานก็อาจมีได้ ตามที่กฎหมายในแต่ละประเทศกำหนด
3. ปัญหาแรงงานภาครัฐ พบทั้งที่แตกต่างและคล้ายคลึงกัน ในส่วนที่มีแตกต่างกัน อาทิ พนักงานราชการ และลูกจ้างชั่วคราว (หากมี) ไม่มีความมั่นคงและมีปัญหาความก้าวหน้าในอาชีพ เพราะถูกจ้างตามสัญญาที่กำหนดระยะเวลา ในขณะที่ข้าราชการจะมีความมั่นคงและความก้าวหน้าในอาชีพมากกว่าเพราะจ้างตลอดชีพ แต่ปัญหาที่คล้ายคลึงกัน เช่น ความเดือดร้อนด้านสวัสดิการ และการไม่ได้รับความเป็นธรรมในการทำงาน

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายและกฎหมาย

1. รัฐบาลประกาศใช้นโยบายการมีระบบแรงงานสัมพันธ์ในภาครัฐ ครอบคลุมหน่วยงานราชการ ในส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค และส่วนท้องถิ่น ในมหาวิทยาลัย และองค์กรมหาชนต่างๆ
2. เสริมสร้างระบบแรงงานสัมพันธ์ภาครัฐของประเทศไทย (ยกเว้นรัฐวิสาหกิจ) แบบมีส่วนร่วม จะสามารถช่วยเสริมประสิทธิภาพการบริหารงานของรัฐ และส่งเสริมคุณภาพ เสถียรภาพ และความยั่งยืนในการพัฒนาประเทศ
3. การออกกฎหมายรองรับที่สอดคล้องกับมาตรฐานแรงงานสัมพันธ์ขององค์การแรงงานระหว่างประเทศ โดยปรับปรุงกฎหมายแรงงานสัมพันธ์ในปัจจุบันให้รองรับเป็นทางเลือกแรก หรือออกกฎหมายเฉพาะหน่วยงานภาครัฐ (ไม่รวมรัฐวิสาหกิจ) เป็นทางเลือกที่สอง

คำสำคัญ: แรงงานสัมพันธ์ แรงงานสัมพันธ์ในภาครัฐ มาตรฐานแรงงานสัมพันธ์ องค์กรแรงงานระหว่างประเทศ ความยั่งยืนในการพัฒนาประเทศ

Abstract

Research project titled "Labor relations that promotes equilibrium, stability and sustainability in national development: Promoting labor relations in the Thai public sector in accordance with the international labor relations standards"

Researchers:
Chokchai Suttawet
Kowit Buraphathanin

This research has the main objective of finding a future Thai labor relations system in government affairs which covers government agencies, public organizations, public universities, and other government agencies. (Except for state-owned enterprises that already have labor relations systems.)

The research was mainly conducted by qualitative methods by searching for information from documents and personal interview, and supplemented with a quantitative method by distributing questionnaires. The documentary study was focused on international labor standards of the International Labor Organization, patterns of labor relations practices by the United States, England, Japan and the Philippines representing respectively the continent of America, Europe, Asia; and the ASEAN Community. As for personal interview, it was emphasized on contemporary and former government officials as civil servants; government employees of both permanent and temporary employees; including experts on labor relations. As for the distribution of questionnaires, the process was conducted with the director responsible for human resources work of various ministries.

The results of the research

1. There are more than 10 international labor standards in labor relations of the International labor Organization relating to freedom of association, collective bargaining, workers' representatives in working for workers in the undertaking, grievances, communication and others.
2. The pattern of labor relations in all four countries studied shown the practice of the same rights of worker in public sector as same as in the private sector. But these countries have also taken into account the impact of labor relations activity that may affect government administration and public services to the people. In these countries government officials can form trade unions which may be or not registered with government agencies. There can be collective bargaining of union with management, including strikes may be available as required by law in each country.
3. Problems of government sector workers were found of both difference and similarity. In the difference, government officials and temporary employees (if any) are not stable and have problem on career advancement. Because he/she was hired according to the specified term of contract. While civil servants have more security and better career advancement because of lifelong employment. The similar problems were such as on labor welfare and unfair treatment at work.

Policy and legal suggestions

1. The government should announce the policy of implementing the system of labor relations in the public sector covering government agencies in the central, provincial and local areas, in the university and various public organizations.
2. Promoting the participatory labor relations system in the Thai public sector (except the already practicing labor relations system in state-owned enterprises). Doing so will be able to help enhance the efficiency of public administration and promote equilibrium, stability, and sustainability in national development.
3. Legislating the law in accordance with the labor relations standards of the International Labor Organization by improving the current labor relations law is the first choice, or legislating only the law for government agencies (excluding state-owned enterprises) is the second choice.

Key words: labor relations, labor relations in public sector, labor relations standards, International Labor Organization, equilibrium, stability and sustainability in national development